

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

TEMATICKÝ VÝZKUM

DLUHOVÁ PROBLEMATIKA OBYVATEL OBCE NĚMČICE

NAD HANOU

září 2017

Podklad pro vzdálenou spolupráci Agentury pro sociální začleňování s obcí Němčice nad Hanou

Zpracoval: Adam Bedřich

Projekt "Systémové zajištění sociálního začleňování", financovaný z Operačního programu
zaměstnanost, reg. č. projektu CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605

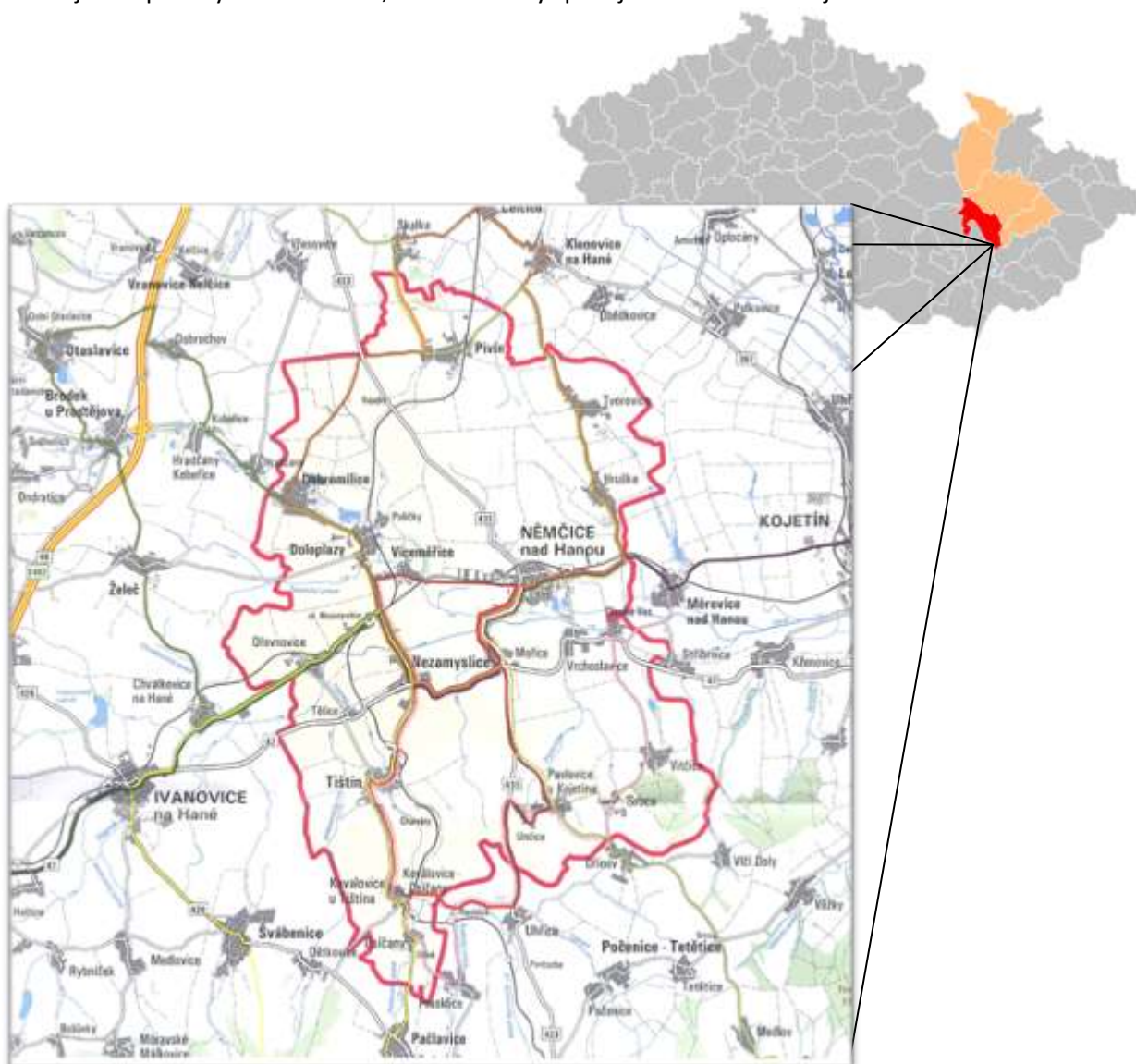
Obsah

Úvodní vymezení	1
Dostupné služby, zdroje informací a poradenství	5
Lokální podoba zadlužení	7
Dojíždění nebo lokální dostupnost?	11
Doporučení	12

Úvodní vymezení

Němčice nad Hanou jsou obcí s pověřeným obecním úřadem příslušející administrativně – správně do okresu Prostějov. Ke konci roku 2016 žilo v Němčicích nad Hanou 2 002 osob, z toho 1 710 obyvatel starších 15 let¹. Městský úřad funguje jako pověřený úřad 2. stupně pro dalších 14 obcí², mimo jiné i v sociální oblasti. Obec je součástí a zároveň sídlem mikroregionu Němčicko, který sdružuje 17 spádových obcí v okolí, které všechny spadají do okresu Prostějov.

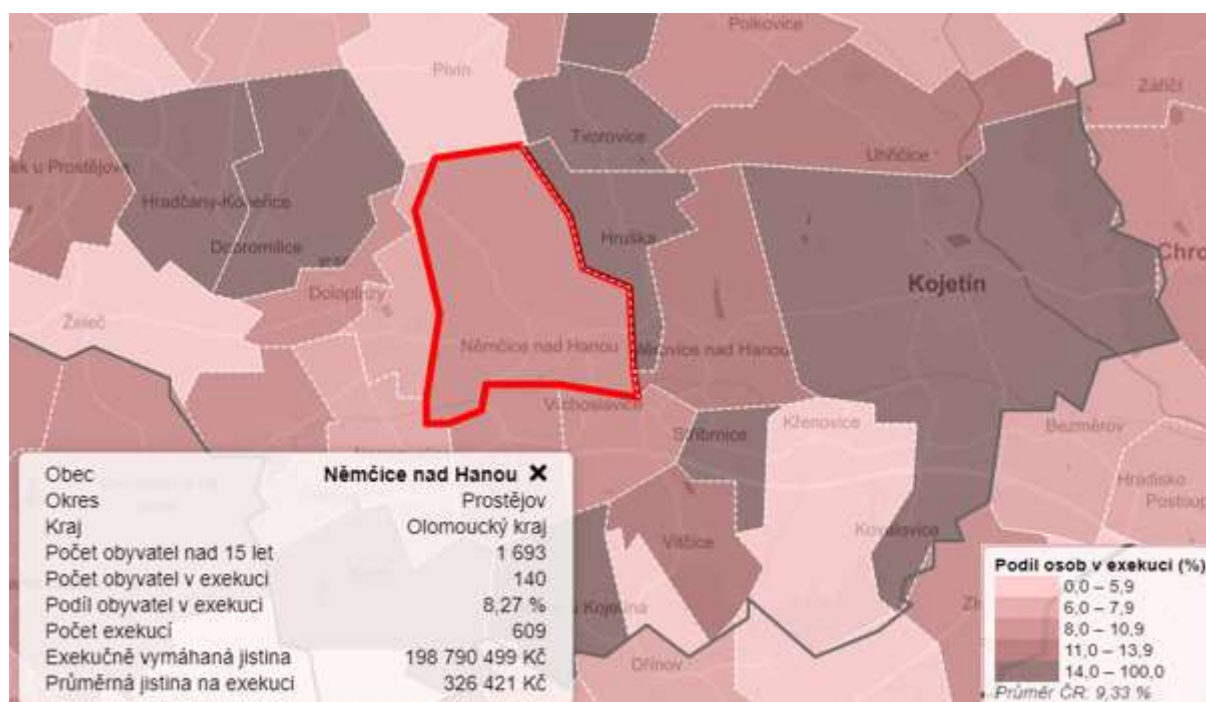
¹ Zdroj: Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v obcích Olomouckého kraje k 31. 12. 2016; Český statistický úřad (czso.cz)

² Jde o obce Hruška, Vrchoslavice – Dlouhá Ves, Vítčice, Srbce, Pavlovice, Unčice, Mořice, Koválovce – Osíčany, Tištín, Dřevnovice, Dobromilice, Doloplazy – Poličky, Víceměřice, Nezamyslice - Těšice

Region lze definovat jako tzv. *vnitřní periferii* na hranici Prostějovského okresu i Olomouckého kraje, což s sebou nese negativa v podobě komplexního znevýhodnění, jako důsledku zpětné vazby porevoluční regionalizace, hospodářského vývoje a dalších socio-ekonomických procesů.³

Zatímco **celorepublikový průměr počtu obyvatel v exekuci má hodnotu 9,33%, obec Němčice nad Hanou vykazuje jen mírně nižší hodnotu - 8,27%**. Souhrnnou informací podává Mapa exekucí, která na základě dat Exekutorské komory vypočítává **počet exekucí zatížených osob na celkem 140**, s celkovým počtem exekucí 609 a průměrně vymáhanou jistinou v exekuci 326 421,- Kč. Ta je zřetelně vyšší, než v případě všech ostatních obcí a téměř 2,5 krát překračuje druhou nejvyšší hodnotu průměrné jistiny (v obci Vítěčice).

Hodnota průměrného podílu osob v exekuci v rámci okresu Prostějov 7,96%, zatímco mezi obcemi mikroregionu je hodnota vyšší - 11,2%.

Podíl osob v exekuci (Zdroj: mapaexekuci.cz)

³ Viz např. Musil, Müller (2008) Vnitřní periferie v České republice jako mechanismus sociální exkluze. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2: 321–348

Obec	Počet obyvatel nad 15 let	Počet obyvatel v exekuci	Podíl obyvatel v exekuci	Počet exekucí	Průměrná jistina na exekuci	Počet aktivních oddlužení	Podíl obyvatel v oddlužení
Němčice nad Hanou	1693	140	8,3%	609	326 421 Kč	25	1,5%
Dobromilice	698	186	26,7%	853	29 750 Kč	42	6,0%
Hruška	199	30	15,1%	149	29 520 Kč	6	3,0%
Stříbrnice	215	33	15,4%	256	40 630 Kč	5	2,3%
Pavlovice u Kojetína	232	37	16,0%	160	57 159 Kč	3	1,3%
Tištín	415	52	12,5%	229	64 222 Kč	5	1,2%
Dřevnovice	397	40	10,1%	167	30 509 Kč	2	0,5%
Tvorovice	263	37	14,1%	207	30 382 Kč	1	0,4%
Vitčice	163	18	11,0%	90	136 889 Kč	5	3,1%
Doloplazy	457	27	8,1%	-	-	8	1,8%
Víceměřice	489	33	6,8%	166	58 888 Kč	7	1,4%
Pivín	596	26	4,4%	126	86 751 Kč	5	0,8%
Vrchoslavice	502	47	9,4%	289	69 663 Kč	4	0,8%
Mořice	440	40	9,1%	183	44 772 Kč	8	1,8%
Nezamyslice	1210	73	6,0%	-	-	17	1,4%
Srbce	72	-	-	3	22 566 Kč	2	2,8%
Koválovice - Osíčany	246	14	5,7%	41	98 463 Kč	2	0,8%

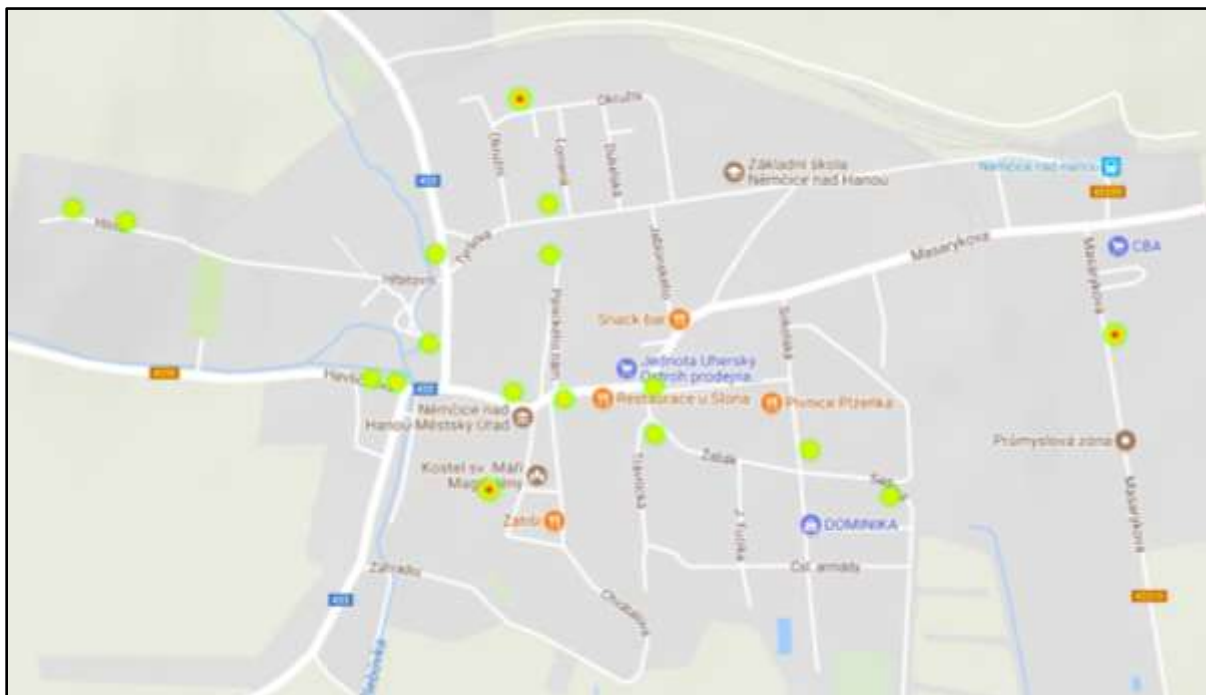
Zdroj: mapaexekuci.cz

Zatímco 7 obcí mikroregionu (včetně Němčic nad Hanou) zaznamenává nižší hodnoty podílu osob v exekuci, ve většině obcí (9) je tato hodnota nadprůměrná. V obci Dobromilice je republikový průměr osob v exekuci překročen téměř třikrát (26,7%). Oproti tomu zůstává podíl osob v oddlužení velmi nízký, s průměrnou hodnotou 1,8%. V jednotlivých obcích zřídka překračuje hodnotu 3% (pouze v Dobromilicích, Vitčicích a Hrušce, kde je rovný 3%).

Následující mapy zachycují prostorovou lokalizaci jednotlivých případů osobního oddlužení a exekucí zatížených nemovitostí (adresních bodů) zpracovaných na základě veřejně dostupných dat z insolvenčního rejstříku a katastru nemovitostí. Registrujeme cca 24 případů osobního oddlužení a

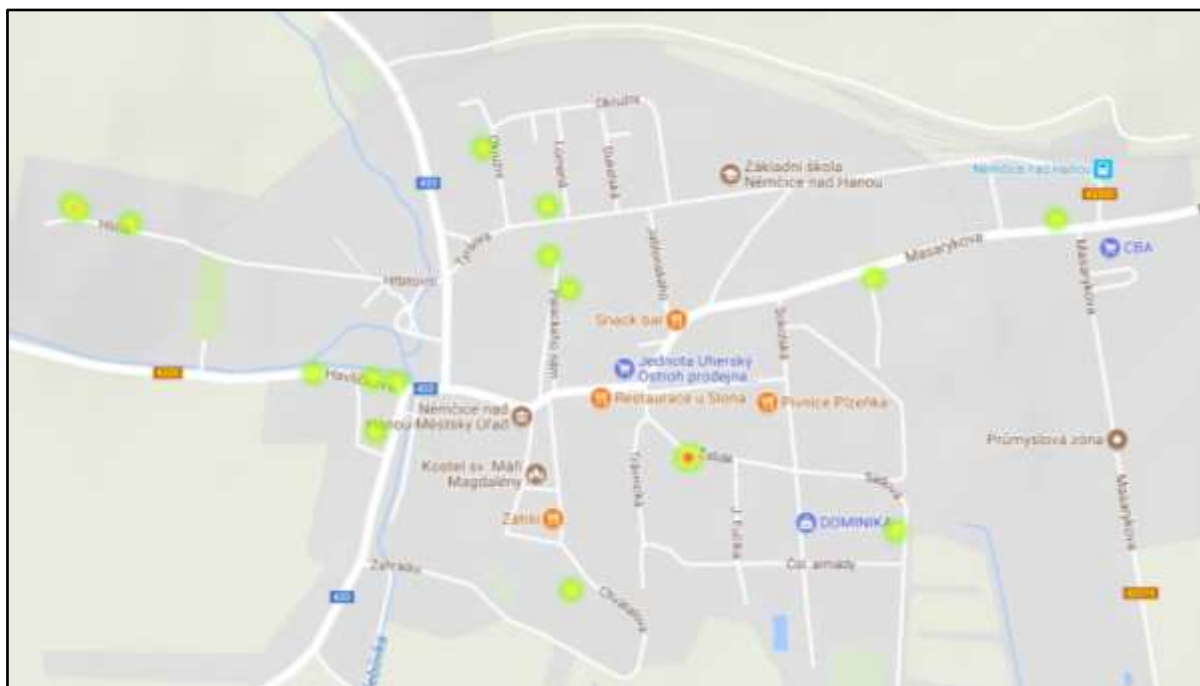

18 případů exekuce na nemovitost, přičemž adresní body se shodují v 6 případech.⁴ Zbýlých 12 případů exekuce je možné interpretovat jako případy, které nejsou z různých důvodů řešeny v insolvenčním řízení (například situaci není nutno řešit osobním bankrotem, podmínky pro vstup do oddlužení nejsou splněny aj.),

lokalizace případů osobního oddlužení – každý bod představuje jeden případ, 3 body s červeným středem koncentrují 2 případy (Zdroj: Insolvenční rejstřík)

⁴ Je třeba zdůraznit, že ačkoliv se jedná o stejné adresy (č.p), nemusí nutně jít o stejné osoby – exekuce jsou vedeny proti vlastníkům nemovitostí na dotyčných adresách, zatímco záznam o insolvenčním řízení uvádí trvalé bydliště, které nemusí být totožné. Exekuční řízení má nakonec podle novely insolvenčního zákona č. 294/2013 menší prioritu, než insolvenční řízení.

adresy zatížené exekucním řízením – každý bod představuje jeden případ, pouze na jedné adrese se koncentrují 3 případy (Zdroj: katastr nemovitostí)

Dostupné služby, zdroje informací a poradenství

Obyvatelé Němčic nad Hanou mají k dispozici základní informace z webu města, které na stránce Odboru sociálního, vnitřních věcí a kultury odkazují na 3 subjekty poskytující poradenství v oblasti zadlužení a kteří „spolupracují s městem Němčice nad Hanou – jde o společnost Člověk v Tísni (ČvT), Romodrom a Abivia. V lokalitě se přitom v současnosti pohybují pouze terénní sociální pracovníci ČvT – ti jsou v současnosti společně s TSP města Němčice nad Hanou jedinými subjekty zajišťujícími terénní sociální práci (ČvT s kapacitou 1 terénního sociálního pracovníka (TSP) na celý region (2 TSP na celý okres) a obec Němčice nad Hanou 0,9 úv. na 14 obcí mikroregionu s perspektivou navýšení podmíněnou dohodou s vedením obcí.)

Aktivity organizace **Romodrom** byly provázány se vzdělávacím projektem realizovaným od roku 2011 v několika obcích v okolí Němčic nad Hanou (Domaželice, Hradčany, Nezamyslice), na který navázala sociálně aktivizační služba, jehož součástí bylo i dluhové poradenství (posléze hodnoceno jako dominantní aktivita) a administrace několika procesů osobního oddlužení. Skrze profilaci poskytovatele byli cílovou skupinou převážně Romové a po skočení projektu na něj již další aktivita nenavázala.

Společnost **Abivia** je etablovanou firmou podnikající ve finančním a investičním poradenství a jako taková si za svoje služby účtuje standardní provizi – v případech oddlužení se tak stávala dalším z věřitelů osob v osobním bankrotu, kterým administruje dokumentaci. Je jednou z řady komerčních poraden, které jsou regionálně k dispozici a ačkoliv je hodnocena jako „ta lepší“, neposkytuje komplexní a dlouhodobou podporu související se snahou zaměřit se na kořeny současného zadlužení – řeší pouze důsledek. Navíc k 1.7.2017 - po účinnosti novely Insolvenčního zákona – přestala tato společnost služby v oblasti oddlužení zcela poskytovat.

Společnost **Člověk v Tísni** je jedinou službou, která aktivně provozuje terénní služby v regionu. Podle jejich informací poskytují služby „desítkám rodin“ z regionu, mimo sociálně-aktivizačních služeb, poradny pro osoby po výkonu trestu, kariérního poradenství a komunitní práce i dluhovou poradnu. Informace o jejich službách si klienti předávají nejčastěji skrze osobní doporučení, méně pak na doporučení institucí a úřadů – přičemž z obecního úřadu Němčic nad Hanou registrují nejvíce doporučení. Klienty vyhledávají od roku 2007 především sami přímo v terénu – v současnosti tuto službu zajišťují „pouze“ 2 terénní pracovníci na celý okres. Mezi jejich klienty jsou osoby z nejširšího společenského spektra – jednotlivci i rodiny s dětmi, nezaměstnaní i pracující, majoritní obyvatelstvo i příslušníci etnických menšin (především Romové). Stejně pestré je i spektrum důvodů vedoucích k zadlužení – od půjček u komerčních/nekomerčních subjektů, přes úvěry u bankovních/nebankovních společností, neplacené povinné pojištění, až po dluhy z podnikání. Klienty odkazují na poradnu ČvT v Prostějově, Poradnu při finanční tísní v Prostějově provozovanou jako detašované pracoviště pobočky z Moravské Ostravy, nebo dluhovou poradnu sdružení SPES v Olomouci. Poradenství ČvT je částečně financováno z projektu zaměřeného na osoby v konfliktu se zákonem a mimo to kapacitně omezeno projektovými indikátory na 20 klientů (0,5 úvazku v Prostějově/Olomouci + 0,5 úvazku pouze v Prostějově). Neznamená to však, že poradenství není přístupné ostatním osobám.

Poradna při finanční tísní o.p.s., provozující výjezdní pracoviště v Prostějově, nabízí bezplatné poradenství a podporu při osobním oddlužení. Spadá pod pracoviště v Moravské Ostravě a jako takové má otevřeno pouze jednu, zpravidla třetí, středu v měsíci od 13:30 – 16h) po předchozím objednání. V tomto čase je **pro každého klienta rezervováno pouhých 20 minut, kapacita je tedy 7 klientů měsíčně. Vzhledem k časové alokaci zde není prostor pro řešení složitějších případů.** Naproti tomu tato kapacita není pravidelně plně vytížena a je **tedy možnost konzultovat „ad hoc“ situaci 3 - 4 klientů bez předchozího ohlášení.** Je to zároveň důvodem, proč poradna nenavyšuje svoje kapacity (např. otevřením poradny v dalších pracovních dnech). Poradna odbavuje cca **9**

insolvenčních návrhů ročně, což představuje poměrně dobrý počet. Téměř polovinu klientů jim doporučuje prostějovský městský úřad, zatímco zbylých 50% přijde ve většině případů na základě osobního doporučení.

Dále je třeba zmínit i učební plán ZŠ Němčice nad Hanou, kde jsou prvky finanční gramotnosti zahrnuty do kurikula 1. i 2. stupně v předmětech prvouka, vlastivěda a matematika. Na 2. stupni (v 9. ročníku) byl zaveden samostatný předmět „finanční gramotnost“. Cílem je naučit žáky orientovat se v problematice peněz a cen, produktech a službách bankovních úřadů a zodpovědně spravovat osobní nebo rodinný rozpočet s ohledem na měnící se životní situaci.⁵ Dlužno dodat, že zdejší žáci se umísťují na předních místech v celorepublikových soutěžích ve finanční gramotnosti, což může vypovídat o vysokém standardu výuky.

Z rozhovorů s poskytovateli sociálních služeb a dluhovými poradnami v regionu vyplývá, že **skupinu obyvatel zasaženou předlužením a exekucemi nelze nijak zřetelně vymezit**. Klienty poraden jsou zhruba stejně jak muži, tak ženy, svobodní/é, rozvedení/é, ženatí/vdané, vdovy a vdovci, lidé starající se o nezletilé děti, i bez vyživovací povinnosti. Častěji pak do poradny přijdou lidé v produktivním věku, kteří se snaží aktivně řešit svízelnou finanční situaci, splácejí úvěry a zabezpečují rodinu, nebo podporují děti. Dále může jít o lidi ve většině s neukončeným, nebo základním vzděláním a vyučením – výjimkou však nebývají ani středoškoláci. O možnosti konzultace v poradně se dozívají nejčastěji od ostatních lidí (z doslechu), skrze vlastní rešerši internetu, případně od sociálních služeb či dalších institucí (městský úřad, soud, úřad práce). V rozvaze o tom, zda možnosti oddlužení využít, či nikoliv hraje svou roli především vlastnictví nemovitého majetku a obava z jeho ztráty (v případě hrozby ztráty obývaného domu)⁶ – v prostředí, kde 95% z celkového počtu domů v obci tvoří rodinné domy⁷, se to jeví jako podstatné téma. K exekuci však podle zkušenosti poradců dochází nevyhnutelně a navíc tím zadlužení dotyčného člověka, pokud nepřistoupí k insolvenční, nemusí skončit.

Lokální podoba zadlužení

Klíčovými situacemi, které stojí v počátku zadlužení klientů oslovených poraden, jsou především **ztráta zaměstnání, zdravotní komplikace/úraz a rozpad rodiny, rozvod/rozchod partnerů, případně**

⁵ Zdroj: Inspekční zpráva České školní inspekce Čj. ČŠIM-623/15-M (04/2015)

⁶ Za vodítko počtu může posloužit informace z katastru nemovitostí, která vypočítává 143 případů nemovitostí v Němčicích nad Hanou, které evidují zástavní právo smluvní (většinou hypotéka)

⁷ Strategický plán rozvoje města Němčice nad Hanou 2016 – 2022 (str. 19)

jejich kombinace. Náhled do takových situací může poskytnout dokumentace přiložená k žádosti o osobní oddlužení dostupná z insolvenčního registru:

„Do finančních problémů jsem se dostala, když jsme si s manželem vzali půjčku na výpomoc synovi, který přišel o práci a delší dobu (asi 2 roky) byl bez stálého příjmu. Vše jsme s manželem řádně spláceli až do doby, kdy manžel dostal infarkt a následně v únoru 2015 onemocněl rakovinou.“

Žena (roč. 62) vdova – 37 peněžitých závazků vůči 28 věřitelům v celkové výši cca 1 487 102,-Kč, 8 z těchto závazků jsou zajištěny nemovitostí, přičemž celková výše zajištěného závazku je 864 332,-Kč

„Před lety jsem měla více závazků a tak jsem se rozhodla využít konsolidace u společnosti GE Money Bank as., kde jsem dříve také čerpala úvěr a využila možnosti kontokorentu. Vše jsem byla schopna splácet bez obtíží a to až do doby, kdy jsem v roce 2012 nastoupila na MD. Tím se mé příjmy podstatně понížily a já jsem se stala neschopna řádného splácení všech svých závazků. [...nízké příjmy měly za následek], že společnost GE Money Bank a.s. můj úvěr sesplatnil a prodal novému věřiteli Bohemia Factoring s.r.o. Po nějaké době i další věřitel Cetelem ČR a.s. Ze stejného důvodu můj závazek sesplatnil. Pozdější příjmy z DPP můj rozpočet nijak viditelně nepovyšily... v letošním roce na mě byly uvaleny dvě exekuce.“

Žena (roč.85) 1 nezletilé dítě, měsíční příjem 12 248,-Kč – 5 závazků, z toho 3 nezajištěným věřitelům v celkové výši 151 887,-Kč

„Do dluhové situace jsem se postupně začala dostávat od roku 2010, kdy zemřel můj manžel. Měli jsme půjčky, které jsme zvládali, ale po jeho smrti jsem na ně zůstala sama. Nedostatek financí jsem řešila různými půjčkami, ovšem s vyšší čerpanou částkou se zvyšovaly splátky. Postupně se situace stala nevladatelnou, proto bych ji ráda řešila oddlužením...“

Žena (roč. 51) žádné vyživované osoby, starobní a vdovský důchod 12 164,-Kč – 11 závazků vůči 8 věřitelům v celkové nezajištěné výši 538 216,-Kč.

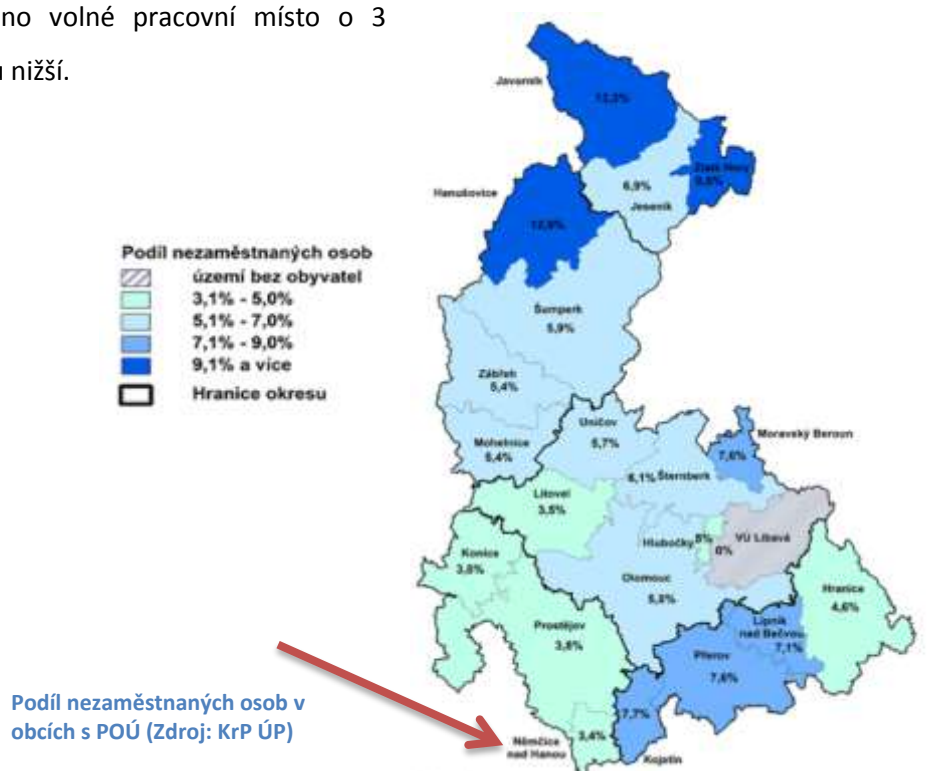
Ztráta zaměstnání a ztížená možnost najít novou práci, především v rizikových skupinách uchazečů v nejmladších a nejstarších věkových kohortách a je jedním ze zásadních zdrojů zadlužení. Statistiky Úřadu práce však naznačují, že Němčice nad Hanou nejsou v kontextu zaměstnanosti ve srovnání s jinými obcemi s pověřeným obecním úřadem zásadně pozadu.

Obec	Obyvatel é 15-64 let	Uchazeči o zaměstnání	Dosažitelní uchazeči o zaměstnání ke konci měsíce	Podíl nezaměstnaných osob	Volná místa	Počet UoZ/1VM
Němčice nad Hanou	1 307	50	36	2,8%	6	8,4

Přehled nezaměstnanosti k 02/2017 (Zdroj: KrP ÚP Olomouc)

Zbytek obcí v rámci pověřeného obecního úřadu Němčice nad Hanou zaznamenávají o 0,6% větší podíl nezaměstnaných osob (3,4%), než samotné Němčice, ačkoliv je počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno volné pracovní místo o 3 osoby/1VM v regionu nižší.

Nijak překvapivým a často se opakujícím scénářem je v lokálním kontextu ztráta důležitého místního zaměstnavatele – v případě Němčic nad Hanou to byl místní cukrovar:

„Manžel pracoval 15 let v cukrovaře v Nemčicích n. H., avšak na konci roku 2008 došlo k propouštění a manžel zůstal bez práce. Následně se mu podařilo sehnat práci pouze ve stavebnictví, kde práce přes zimu probíhají minimálně, nebo vůbec. Od roku 2009 jsme tak přišli o stabilní příjmy, ale v té době jsme již měli úvěry na opravu rodinného domu od ČS. Já byla v pracovním poměru do února 2008. V té době u mě začaly zdravotní problémy, kvůli nimž jsem dostala od 06/2009 částečný invalidní důchod, který mi však byl na podzim minulého roku zkrácen na 50%. Na dceru jsem pobírala příspěvek na péči pro její zdravotní hendicap. Tento příspěvek byl od srpna 2012 zkrácen na 50% a promítlo se do i do zvýšených výdajů. První úvěr jsme měli v roce 2008 (ještě v době, kdy měl manžel ještě dostačující příjem) od ČS na rekonstrukci domu. Protože úvěr nestačil pokrýt potřebné náklady, vzali jsme si další úvěr od GE Money, Cetelem a pak karty Profi Credit. [...] Splácení těchto úvěrů jsme řešili braním dalších úvěrů, až jsme zcela ztratili schopnost dostát všem svým závazkům.

Manželé (roč. 76, respektive 73) vyživovací povinnost ke 2 dětem, mzda prům.
13 968,-Kč a invalidní důchod 4 496,-Kč – 20 věřitelů, u kterých mají 37
nezajištěných závazků v celkové výši 885 753,-Kč.

„Bydlím v rodinném domku s dcerou a jejím manželem. Ten přišel před 5 lety o zaměstnání v cukrovaru a dcera pobírá pouze invalidní důchod. Vzhledem k tomu, že mají dvě děti, snažila jsem se jim finančně pomáhat a začala jsem si brát půjčky. Manžel dcera poté našel práci ve stavebnictví, ale vždy přes zimu byl bez zaměstnání a tak se tato období vykrývala půjčkami. Pak jsem byla nucena vzít si půjčku na opravu topení, následně se mi porouchala pračka, televize, lednička a auto a tak i tyto věci jsem byla nucena řešit půjčkami.“

Žena (roč. 52) žádná vyživovací povinnost, starobní důchod 11 491,-
Kč+vdovský důchod 2241,-Kč – 23 věřitelů a 25 závazků ve výši 815 466,-Kč.

Na zaměstnavatele doléhá v důsledku exekucí jejich zaměstnanců značná administrativní zátěž, která je navíc podmíněna finanční pokutou při nedodání dokumentace v zákonném termínu. Pro mnohé (zvláště menší) zaměstnavatele tak může hrát skutečnost exekuce důležitou roli při volbě personálního obsazování dostupných pozic.

V minulosti zaznamenávaly větší podíl zadlužení skrze nebankovní a soukromé půjčky, což je v současnosti ustupující trend. To může pramenit z lepší informovanosti veřejnosti o úskalích těchto

půjček, stejně jako ze změny legislativy (§257/2016 Sb.⁸) upravující pravidla poskytování spotřebitelských úvěrů, především pak podstatného objemu malých půjček do 5 000,- Kč a dosud neregulovaných úvěrů na bydlení.

I přes vyhlášku města o zákazu podomního prodeje (v platnosti od 2012) stále dochází k této činnosti, v jejímž důsledku se především zranitelné skupiny obyvatel (např. senioři, samostatně žijící osoby) ocitají v ohrožení dluhy na základě uzavření nevýhodných smluv/smluvních podmínek – často se tyto nabídky týkají změn poskytovatele energií.

Dojíždění nebo lokální dostupnost?

Tuto otázku rámuje velikost města Němčice nad Hanou a jeho relativní přehlednost, která spolu s většinovým vnímáním zadluženosti jako stigmatu a/či selhání představuje základní problém v jeho včasném záchytu a řešení. Patrný rozdíl mezi počtem obyvatel v exekuci a těch v procesu oddlužení ilustruje obtížnost, s jakou se lze přiznat k potřebě profesionální pomoci a vyhledání odborníků. V Němčicích nad Hanou je ze 140 lidí v exekuci pouze necelá šestina v procesu oddlužení (25). Interpretaci tohoto faktu lze vést třemi směry:

- Mezi obyvateli je nedostatečně propagovaná možnost osobního oddlužení a jeho naléhavosti, což může souviset s nedostatečnou informovaností ve finanční oblasti jako takové, nedostupnosti dluhových poraden či nedostatečném zasíťování terénní sociální službou. Svou roli zde může sehrát i pasivita a rezignace tváří v tvář subjektivně neřešitelné situaci.
- Oddlužení je z nějakého důvodu vnímané jako nevhodné řešení situace předlužených obyvatel. Může se na tom podílet jak snaha nepřijít o nemovitý majetek (nejčastěji dům, ve kterém dotyčná/ý žije), tak reálné překážky v situaci, kdy se zadlužený člověk snaží vlastními silami dostat svým závazkům – nejčastěji prací ve více zaměstnáních či omezením nadbytečných výdajů - což může dále komplikovat dojíždění do vzdálenější poradny.
- Oddlužení je pro obyvatele již nedosažitelné, a to z důvodu již příliš vysokého dluhu nebo nedostatečných příjmů.

Lidé jsou podle pracovníků dluhových poraden a terénních sociálních pracovníků často schopní si informace opatřit, porovnat dostupné možnosti a rozhodnout se i pro vzdálenější poradnu, pokud

⁸ Např. zde <http://www.sbirka.cz/POSL4TYD/NOVE/16-257.htm>

vyhovuje jejich požadavkům a situaci – fyzická vzdálenost/blížkost tedy nemusí být rozhodujícím kritériem. Stejně tak se pracovníci poraden i terénní sociální pracovníci většinou shodovali v tom, že je komfortnější pro tyto občany vyhledat odbornou pomoc v jiném, než domácím prostředí, kde mohou reálně čelit stigmatizaci a sociálnímu vyloučení. Řada obyvatel Němčic dojíždí do okolních center (Prostějov, Kojetín) do zaměstnání, za nákupy, nebo na úřady a je pro ně logické spojit návštěvu poradny v relativně anonymním prostředí většího města.

Druhou perspektivu představoval popis klientů v insolvenční situaci jako těch „aktivních a motivovaných svou situací řešit“, což s sebou nutně nese vyšší časovou vyčerpávanost – neřídka mají tito lidé dvě práce, starají se o děti/příbuzné a nemají tím pádem čas dojíždět větší vzdálenost, případně mohou náklady na cestu představovat i finanční bariéru. Zvýšením lokální dostupnosti odborného poradenství (zřízením místní poradny) by se v tomto kontextu nabídla podpora právě této skupině zadlužených obyvatel. Stejný respondent pak dále doplnil tuto hypotézu úvahou, na základě které byla více akcentována potřeba navýšení terénní sociální práce klíčové ke kontaktování zadlužených obyvatel – potenciálních klientů dluhového/finančního poradenství, jejichž kapacity jsou podle tohoto zdroje momentálně dostatečné.

Doporučení

- Aktualizace a doplnění informací o dluhové problematice na webu města (v záložce Odboru sociálních, vnitřních věcí a kultury) - jak se chovat ve finanční tísní, na koho se obrátit, informace o sociální práci a možnostech oddlužení (nová pravidla včetně maximální ceny), důležité kontakty na poradny v okolí společně s odkazy na instituce, kde si občané mohou zjistit informace o svých dluhách (Solus, CEE, bankovní a nebankovní registry, ČSSZ, Finanční úřad, zdravotní pojišťovny, soud a informace k postupu). Varování před pochybnými společnostmi v okolí. Vše by mělo být na webu obce snadno dostupné a přehledné.
- Posílení terénní sociální práce v obci a v obcích mikroregionu spojené s aktivním vyhledáváním a včasným záchytem případů zadlužení, poskytováním základního poradenství (případně odborného/právního) a odkazováním na odbornou pomoc (například mimo obec). Komplementární je kvalitní profesní vzdělávání (sociálních) pracovníků obce/obcí a/či jiných relevantních aktérů.
- Šíření osvěty a kvalitních a dostupných informací směrem k veřejnosti. Otevření tématu dluhů v co nejrannější fázi je, spolu s motivací klientů, klíčové pro jejich úspěšné řešení

- Propagace možnosti osobního oddlužení se jeví jako zásadní – podíl osob v exekuci (8,3%) a v osobním oddlužení (1,2%) je pouze v Němčicích nad Hanou ve velkém nepoměru (v okolních obcích je tento poměr ještě méně příznivý)
- Zvážit přínos zřízení odborného dluhového poradenství přímo v Němčicích nad Hanou oproti podpoře (navýšení kapacity/snížení vstupních bariér) u stávající sítě dluhových poraden, spojenou s místní podporou intenzivní sociální práce.

	PRO	PROTI
poradna v obci zajištěná obcí	<ul style="list-style-type: none">• lepší dostupnost i pro okolní obce/region• možnost užší provázanosti s místní TSP• lepší možnost kontroly poskytovaných služeb• lepší provázanost se sociálním a ekonomickým odborem obce• koordinace informačních a osvětových kampaní• dostupné podrobné informace a statistiky	<ul style="list-style-type: none">• vysoká sociální kontrola - neanonymní prostředí• potřeba zajištění odborníka na dluhové poradenství a jeho pravidelné vzdělávání• nutnost zajistit zdroje financování• nutnost získání akreditace Ministerstva spravedlnosti případně spolupráce s právníkem – garantem oddlužení• nutnost kompatibility/zahrnutí do strategických dokumentů kraje/regionu• finanční, personální a administrativní náročnost
poradna v obci zajištěná (zavedenou) neziskovou organizací	<ul style="list-style-type: none">• lepší dostupnost i pro okolní obce/region• zkušenost a vysoká odbornost poskytovatelů• možnost užší provázanosti s místní TSP• možnost koordinace různých činností• nižší náklady pro obec• nižší administrativní zátěž pro obec	<ul style="list-style-type: none">• určitá sociální kontrola• potřeba zajištění kvalitního (akreditovaného) poskytovatele• nižší schopnost kontroly poskytovaných služeb• omezený přístup k informacím
poradna mimo obec	<ul style="list-style-type: none">• zavedené služby – zkušený poskytovatelé• anonymní (bezpečné) prostředí• minimální nebo žádné náklady pro obec• bez administrativní zátěže	<ul style="list-style-type: none">• obtížnější dostupnost pro část klientů• složitější koordinace s aktivitami obce• minimální možnost kontroly poskytovaných služeb• omezená možnost ovlivnit kapacity a činnost organizace• horší přístup k informacím

- V souvislosti s aktuální změnou legislativy⁹ dále dojde k eliminaci komerčních poskytovatelů služeb v oblasti oddlužení. Současně dojde bohužel i k redukci stávajících poskytovatelů služeb

⁹ Zákon č. 64/2017 Sb. (viz např. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-64>)

v oblasti oddlužení z řad neziskových organizací, které nebudou z různých důvodů ochotni o akreditaci požádat. Lze tedy očekávat naplnění kapacity akreditovaného poradenství¹⁰ a bylo by tedy prozíravé zahrnout tuto skutečnost do diskuse o odpovídajícím řešení.

- V rámci osvětové kampaně zorganizovat semináře zaměřené na ochranu spotřebitele.
- V rámci koordinovaného přístupu k řešení dluhové problematiky by bylo vhodné lépe propojit sociální odbor a ekonomický odbor, stejně tak sociální odbor a neziskové organizace poskytující dluhové poradenství (např. vytvořením mini-platformy sdílející (anonymizované) informace a řešící jak preventivní tak i korektivní opatření.
- Zvážit vstup do programu Agentury pro sociální začleňování v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám, skrze který lze postupovat koncepčně a s podporou při komplexním řešení lokálních aspektů sociálního znevýhodnění a vyloučení (mimo jiné) se podílejících na prohlubování zadluženosti obyvatel.

¹⁰ Viz záložka Protidluhová podpora – pro veřejnost - KONTAKTY NA ORGANIZACE POMÁHAJÍCÍ S DLUHOVOU PROBLEMATIKOU (mapaexekuci.cz) (Seznam akreditovaných osob na stránkách ministerstva spravedlnosti: <https://sako.justice.cz/>)